

közsegen az az életrevalóság, hogy az iskolával karöltve felnőttek, azok szellemi életére is folytonos hatással tudna lenni, akkor hasznalatos minden kísérlet a társadalom javítására. Olyannak képelem ezt az ily emberekből álló községet, mintha egy masszív fundamentumra, mely emeletes bázisnak van száma, szakmunkáikat építenék. Nem őrés frázis ma már a felnőttoktatás, nem pusztán kegyes célokot akar elérni a vasárnapiskola: ennek magasabb indokai vannak. Szeretjük Amerikát követendő példányképpel idézni, de hogy az eféléket át is vennők a gyakorlatba, arra már nem vagyunk elég erősek, vagy jobban mondva, nem vagyunk elég érettek.

Nem ok nélkül foglalkoztam a községek szellemi életével; hatalmas rugója ez az állami életnek, főtényezője ez a közérkölségnek, a közegészségi állapotok normalis folyásának. Ha nincs nép, mely a szakudományt az orvoslás terén respektálja, ha nincs nép, mely bizalmával az orvostudományt elébe helyezze a közönséges kuruzslásnak, akkor az orvosok megmaradnak csupán a közép- és felső osztályok számára, akkor a közegészségügyi állapotok maradnak in statu quo, szegényére a művelt századnak, átkára az emberiségnek, s megmérhetlen kárára az államnak, mely azt behuny szemmel nézni elég megmondolatlan.

Részemről nem tartózkodom kijelenteni, hogy azt a népet, mely saját maga élete ellen az orvosoktól való félelmében minden egyes gyógykezelés elmulasztásánál valóóságos öngyilkossági kísérletet követ el, azon népet ellen, mely önmagát csupa tudatlanságból megcsalja, karhatalmat, erőszakot alkalmaznak. Amde az erőszak nehéz dolog ott, a hol szegény emberrel van dolgunk. Pedig népünk zömét, az alsó osztályt éppen a szegénység teszi. Nincs módja magát gyógyszerári orvosszerekkel gyógyíttatni, nincs tehetsége orvosokat fizetni. Az állam pedig nem áll még ma ott, hogy az orvosok, a járóorvosok számát szaporítsa, — azt pedig, hogy minden szegény betegét saját költségén gyógykezeltesse, kívánni sem lehet. — Már most hogyan lehet kényszeríteni a szegény beteget, hogy orvosokkal gyógyíttassa magát?

Es én mégis azt akarom mondani, hogy igenis van mód arra, hogy minden beteg gyógyíttassa magát. Csak nézzen utána minden községetegeknek. Törvényeink nem elegendők arra nézve, hogy minden specialis esetre utasítást adjanak; éppen azért a megyei törvényhatóság — nálunk a közigazgatási bizottság — saját kezdeményezése folytán dolgozhat ki az alapon szabályrendeletet, mely mérvadó legyen az egész megyére. A szolgabírák a községek előjáróinak, ezek a népnek közegészségügyben is folytonos őrői; ők gondoskodhatnak arról, hogy az egészségügynek minden rendszabályai, a törvénynek nemcsak betűje, hanem szelleme is érvényre jusson. Szóval ők a lelkei az életnek, a társadalmi rendnek, az egészségügynek is egyaránt. Ha ők nem tesznek a törvény betűjén felül, csupán holt betűnek hódolnak minden belátás nélkül: akkor a közegészségügy is marad ott, a hol volt ezeltől századokkal.

Háromszéki.

A sepsii egyházmegye közgyűlése.

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. nov. 20.

A sepsii ev. ref. egyházmegye esperesválasztó közgyűlést folyó hó 20-án tartotta az ev. ref. tanoda disztermében.

Esperes nt. Csiszér Gábor a közgyűlést megnyitó beszédében a szerényesnek és nemes önértzetnek hangján tekint vissza 6-évi esperesi pályájára, megköszöni az egyházmegye bizalmát, hivataltársainak támogatását, alkotmányos érületéből kifolyólag tisztelettel hajol meg az 1873-ban hozott azon törvény előtt, melynek meghozatalában neki is csekély része volt, mely törvény szerint a protestáns alkotmányos szabadság elvénél fogva az esperesi hivatal szabad választás útján 6 évenként tölthetik be. Ezután a közelebbi közgyűlés óta az egyházmegyében előfordult nevezetesebb eseményekről teszen előterjesztést Ezen beszéd egész terjedelmében jegyzőkönyvre iktatása elhatározott. T. Ujvárosi József gondnok ur indítványára az egyházmegyei közgyűlés egyhangulag hálás elismerést szavaz esperes urnak 6 évi buzgó, lelkiismeretes és tapintatos működéséért.

A tárgysorozat rendje fölött többek közbeszólásával meddő vita fejtett ki, miután a közgyűlés a törvényes napirendre tért.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és tudomása vétele után, — a felsőbb rendeletek olvastattak fel, ezeknek kapcsán a budapesti protestáns országos árva-egylet megleg hangon irt átirat olvastatván, egyházmegyénken ezen jótékony célú egyletnek évi 6 forint részvényfizetéssel rendes évi részvényes tagja lett.

Ezután Csiszér Gábor esperes fölkelte helyéről s röviden ismételvén, hogy esperesi hivataloskodása ideje lejárt — mint megnyitó beszédében jelzé — s ismételten megköszönné a benne helyezett bizalmat, átadta hivatalát azon testületnek, mely őt megválasztá, a közgyűlésnek. A közgyűlés éljenzéssel kísérté Csiszér G. beszédét.

Ekkor kezdődött az esperesválasztás.

Mindenekelőtt korelnököt választott a gyűlés s mint legidősebb, Bartha L. sepsii martonosi ref. lelkész foglalta el az. előki székét. Ujvárosi József

meleg szavakban emlékezett meg a volt esperes hivatali buzgóságáról, erőességéről s indítványozta, hogy a közgyűlés adja meg az érdemnek az elismerést az által, hogy kiáltja ki újból esperesül Csiszér Gábort. A közgyűlés hatalmas éljenzéssel fogadta az indítványt. Voltak azonban többen, kik a közfelkiáltás általi választást törvénybeütközésként tartották s ezek között kifejezést is adott ez elynek Nagy Sándor és Csulak Zsigmond, az előbbi idévén is egy paragrafust, mely a „communibus suffragiis”-ról szól. Székely Gergely véleménye szerint azonban a „communibus suffragiis” nem zárja ki a közfelkiáltással való szavazást s egy fényes beszédben nagy hatással szölt egy buzgó működő, lelkiismeretes-esperes iránti tartózkodó elismerésről s hozzácsatlakozott a közfelkiáltással való választáshoz. — Pár felszólalás után a közgyűlés zajosan sürgette az enunciatást. Az előnk állhatatosan hallgatott, míg végre orakulum szerűen enunciatá, hogy Csiszér Gábor közfelkiáltással megválasztott. Majd egy küldöttség behívta őt a terembe, hol ismét Székely Gergely fogadta őt szép beszéddel.

Délután még az Államsegélyt igénylők bizonyítványai vétettek számba s tárgyalta és elfogadta a közgyűlés Révay Lajosnak a kepe megváltás tárgyában hozott javaslatát. Jövő számkunk ez érdekes javaslatot egész terjedelmében hozni fogja.

Tudósító.

A korcsolyázás.

— Egy kis reklám. —

Sepsi-Szentgyörgy, 1879. nov. 20.

Olvastván Salamon Sándor urnak a kolozsvári „korcsolyázó-egylet” titkáranak az egylet közgyűlésén tett jelentését a „Kelet”-ben, czélirányosnak tartottam — mások ohajának is engedve — ama jelentés nyomán elmondani egyetmást a korcsolyázásról. A mellettt hogy „évdászterü” tárgy ez még alkalomszerű is, most alakulván meg városunkban a „korcsolya egylet.”

A korcsolyázás eredete a mythosszal egykoru. Az Edda szerint Uller isten lábain korcsolyát viselt. Angliában már a 13-dik században korcsolyáztak, igaz, hogy nem valami „Há lifax” korcsolya volt, hanem csak valamely állat lábszárca. A székely gyermekneké kőzmadzaggal felkötözött csáklyája sem valami privilegizált manufacture ugyan, azonban az ő igényeinek megfelelően; mint a fergeget rohan le rajta a meredek lejtőn s még a svájci hegylakóval is kiállná a versenyt.

A modern korcsolya valószínűleg Hollandiából származik, Angliában 1873-ban szerepel a korcsolyázás a sportnemek között; nagy mestere egy Ferguson nevű skót volt, aki olyan „módszer-t” állított fel, a melyet követve biztosan sajátíthatja el bárki a korcsolyázás művészetét. Az egész három paragrafusból áll, ugymint:

Először: „Pokolba a félelemmel!”

Másodsor: „Kösd fel jól korcsolyádat!”

Harmadsor: „Tartsd fel az egyensúlyt!”

Van-e kérem más olyan tudomány, — vagy művészet is, melynek eltanulására vonatkozó szabályokat ilyen rövid kathechizmusba lehetne összefoglalni?

A korcsolyázás a legelsőbb, a legegészségesebb testgyakorlat és így orvosság, éppen úgy, mint maga az a szép tisztá, sima jég, mely oly ellenállhatatlan vonzza a törekvő embert. Mint az elérhetetlen repülés kárpótlása, oly hatással van a korcsolyázás az emelkedésre vagy halandóra, mintha beteljesednék a „sic itur ad astra.” —

A korcsolyázás a legnemesebb időtöltések egyike s nincs mozgás, melynek szépsége és plasztikája felülmúlja emezét, nem véve ki a táncot sem. A merész hajlások, a változatos mozdulatok, a könnyed tovasikamlás kimondhatlanul bájt kölcsönöz a nőnek, a kinek társasága még fokozza a korcsolyázás gyönyörét. A hires festő, Hogarth a kettős domborlatú kigyóvonalat tartja legtekélyesebbnek, bizonyosan a korcsolyázó nő láttára támadt fel benne ezen meggöyződés.

S ezen élvezet oly ritka, a mily rövid! A széles jég ma van, holnap nincs. Nem mulasztás-e legalább, felhasználatlanul szalasztani el az időt és alkalmat, mikor a téli mulatságok legelsőjében részesülhetünk? — Legyen jelszavunk: élni a z idővel!

—s.

KÜLÖNFELÉK.

Folyó hó 19-én, mint a népeinek különösen hú mágyar népének szeretetében méltán gazdag Erzsébet királynéknk O Felsőgedves névnapja, városunkban is — mint Háromszékmege központján, — a vallásos kegyelet-ülte ünneppal volt. D. e. g. órákor a helybeli rom. cath. templomban ünnepeleges hálaadó istentisztelet tartott. Jelen volt megyénk lelkes főispánja egész tisztikarával, a városi tanács, m. kir. járásbírósg testületileg, s a nép is szép számban képviselve; mindnyájan hazaifias buzgó imában kértük le a népek Istenének áldását szerettet királyasszonyunkra és az egész királyi családra.

— Ajánljuk olvasóink figyelmébe mai számunk első cikkét, mely örvendetes új-

donsággal lepi meg Háromszékmege közönségét: Megyénknek vasutja lesz! Kell e ennél nagyobb öröm gazdáink, iparosaink, kereskedők részére? A vasut” tervezete, mint lapunk elején olvasható, már jórészt készen van G. Schweinitz Gyula ur kezdeményezése folytán, kinek a köszönet, hála és elismerés legmelegebb kifejezéseit tolmácsoljuk ez alkalommal is megyénk közönsége nevében.

Háromszékmege ye évnegyedes közgyűléséről lapunk mult számában körül tudósítunk kiegészítésül megemlítjük még, hogy több folyó, községi és magán ügy letárgyalásán kívül a közgyűlés kimondotta Szemeria községek Sepsi-Szentgyörgy várossal való egyesítését, miután a kiküldött bizottság jelentése után maga a közgyűlés is konstátálta Szemeria összejelöltetését Sepsi-Szentgyörgyvel. A csatlakozást illető feltételeket, miután Szemeria nem volt hajlandó ezek tárgyalásába belecsoátkozni, maga a közgyűlés állapította meg.

Az erdélyi gazdák V. vándorgyűlést intező bizottság f. hó 19-én gyűlést tartott, melyen a többek közül a cseléjdutalmazások állapítottak meg. E szerint az első díjt, 30 frot m. Seethal Ferenc kocsiá Jakob Dániel nyerte 42 évi hű és becületes szolgálataért, a második jutalmat Szentkötölai öv. Cseh Ignác né bérés bírja Dudás János kapta hű szolgálataért; a harmadik díjban, 10 frotban Málnási Antal né kocsiá részesült 17 évi becületes szolgálataért. — A nőséledek közül az első jutalmat 15 frot György-bíró Bénéámné cseléde Buzsi Mária nyerte 15 évi l-kiismeretes szolgálataért, a második jutalmat, 15 frot czoalvi Csia Gergely cseléde Bede Trézi kapta meg 21 esztendőn át tanusított becületes magaviseletéért. — Ugyanezen bizottsági gyűlésen Bogdán Arthur pénztárnok számadása is felolvasatott. Az összes bevétel a kiállításból tett 687 ft. 23 krt; ebből kiadás volt 288 ft. 86 kr. maradt 398 ft. 37 kr. Ezen összegbe nincs beszámítva a megyei tanulmányi alappól megszávozott 300 ft, mely értetlenül visszadatni határozatot a bizottság hálás köszönete mellett. A pénztár javára fennmaradt, tettebb kimutatott 398 ft. 37 krtól „Első székely szöveggyár” féle részvények vásároltának a Háromszéken felállítandó gazdasági egylet javára annak czime alatt.

A sepsiszentgyörgyi nögyelet fillérestélyei, a lapunk által is jelzett új irányban megkezdődtek. Mult szombaton tartott az ilyenm első estély igen szép, változatos programmal. Dr. Szász István né érdekes felolvasása a virágokról köztetszéssel fogadtatott, kár hogy a férfi közönség a felolvasás alatt a mellékszóban maradt. Nagy Elek és Albert Károly csinos hegedűsége-el lepték meg a közönséget, míg Révay Lajos szavalata (Petöfi: „Dalaim”) általános hatást keltett. Ily irányban és ilyen program mellett, hisszük, hogy lesz közönség ezután is. A mai (szombati) estélyen Gyárfás Gyözö fog felolvasni a divatról.

Meghívás. A házi ipart és ipari oktatást terjesztő egyesület választmányja folyó hó 26-án délután 3 órákor a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja Sepsiszentgyörgyön 1879 november 20-án előnik meg bizáshól Tarcsali Endre titkár.

Értesítés. Minthogy a korcsolyázó egylet előleges munkálataival annyira készen van, hogy kedvező idő beálltával a jégpályát azonnal a tagok rendelkezésére bocsáthatja: mindazok, kik az egylet tagjai kívánnak lenni, de még nem iratták be magokat, felhívattak, hogy e végett alattírt-nél jelentkezzenek. S. Sztgyörgyön, 1879. nov. 22. Simó Dénes, titkár.

Megfagyott. A fáro borzas ivadékaiból egy szurtos karaván család „mulatót” tegnap-előtt egyik pálinka mérésben. S mikor a spirítusból már eleget felvettek, mint a kik jól végezték dolgukat, utnak indultak Árkos felé. Ott az uton azonban az egyik, a ki legelőbbit ivott, nem birt tovább bukdácsolni a fagyos göröngyökön, hanem végtéig vágta magát az árokba, a honnan az utána jött barna atyafiság már félig megfagyva vihette el. Otthon aztán addig gyógykezelték jobbra-balra, míg a szegény teremtés kiadta lelkét. A boncolás szénásvámérgézzel konstátál az elfogyasztott spirituálák következménye gyanánt. A javszékéles mint a hátrahagyott rajkók és atyafiak elkövettek, szivrendítő volt. A boncolásnál pedig egyik sem akart segíteni, attól való féltükben, hogy „elviszi a devla.”

A főherczeg portása. Hummer Ádám, Lajos Viktor főherczeg portása, Prokesch palota-inspektorral összeveszvéen, a főherczeg palotájával szomszédos házban fölakasztotta magát. Hummer 16 évig szolgált a főherczegnél. A veszekedés miatt azonnal elbocsátották, mint annyira szivére vett, hogy elhatározta, miképp életének véget vet, s véget is vetett.

Peyramont a „Soliel” dolgozó társa, ugyanaz, ki Kossuthnál volt „állítólag s tőle azon, nagy zajt csapott nyilatkozatokat csikarta ki orosz szövetségről, magyar mágnasokról — az „S.” min-napi számában nyilatkozatot tesz közé, kijelentve, hogy Kossuth igen jól tudta, hogy neki csak írói álneve Peyramont, ő különben mindazt, amit